

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrīvatsacihnamisrairanugṛhītāyāṁ pañcastavyām

॥ atimānuṣastavaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ atimānuṣastavaḥ ॥

śrīvatsacihnamiśrebhyō nama uktimadhīmahē |

yaduktayastrayīkaṇṭhē yānti maṅgalasūtratām ||

atimānuṣaśilavṛttavēṣaiḥ

ativṛttāmaravikramapratāpaiḥ |

atilaṅghitasarvalōkasāmyam

varayē vaiṣṇavavaibhavāvatāram || 1 ||

śrēyah kirantu kiraṇāścaraṇāravinda -

niṣyandamānamakarandarasaughadēśyāḥ |

tajjāḥ śrutērmadhuna utsa iti pratītāḥ

maṅgalyaraṅganilayasya parasya dhāmnaḥ || 2 ||

śrīmatparāṅkuśamunīndramanōnivāsāt

tajjānurāgarasamajjanamañjasā”pya |

adyāpyanāratatađutthitarāgayōgam

śrīraṅgarājacaraṇāmbujamunnayāmaḥ || 3 ||

vajradhvajāṅkuśasudhākalaśātapatra -

paṅkēruhāṅkaparikarmaparītamantāḥ |

āpādapañkajaviśrṅkhalađīpramaulēḥ

śrīraṅgiṇāścaraṇayōryugamāśrayāmaḥ || 4 ||

śrīraṅgarājacaraṇau praṇumō yayōḥ kha -

lvēkastrivikramavidhau vasudhāmaśēśām |

*vyakramsta sācalakulāmapi vīprakīrṇa -
sthūlāvalagnasikatāmiva nirnatōccam || 5 ||*

*jñānaṁ balam vīpulamīśanavīryaśakti -
tējāṁsi ca triyugabhūyamupāgatāni |
pūrṇāni ṣaṭ ca parigṛhya bhavaṁscaturdhā
bhaktam janaṁ tvamanujagrahithānurāgāt || 6 ||*

*ēkāntamaṅgalaguṇāspadamastahēyam
nityam padam tava yatastata ēva dēva |
āmnāyatē tadiha viśvavirūparūpam
tēnaiva nanvidamaśabdamarūpamāhuḥ || 7 ||*

*śabdādi hēyamiha gōcara indriyāṇāṁ
tatpratyānikavibhavastvamatindriyō’si |
tēnaiva tē na bata darśanamasti kiñcid
vācō dhiyaśca tata ēva na gōcarō’si || 8 ||*

*ēvam sthitē tvadupasamśrayaṇābhūyupāyō
mānēna kēnacidalapsyata nōpalabdhum |
nō cēdamartyamanujādiṣu yōniṣu tvam
icchāvihāravidhinā samavātarisyah || 9 ||*

*śīlah ka eṣa tava hanta ! dayaikasindhō !
kṣudrē pṛthagjanapadē jagadaṇḍamadhyē |
kṣōdīyasō’pi hi janasya kṛtē kṛtī tvam
atrāvatīrya nanu lōcanagōcarō’bhūḥ || 10 ||*

*yam pātakāt sumahatō’pyudadhārayastvam
tvatpādavāriparipūtaśirāśca yō’bhūt |*

*taṁ vandasē kila tataśca varam vṛṇīṣē !
krīḍāvidhirbata vilakṣaṇalakṣaṇastē || 11 ||*

*krīḍāvidhēḥ parikarastava yā tu māyā
sā mōhinī na katamasya tu hanta jantōḥ |
hai ! martyasiṁhavapuṣastava tējasō’ṁsē
śambhurbhavan hi śarabhaḥ śalabhō babhūva || 12 ||*

*yasyātmatāṁ tripurabhaṅgavidhāvadhāstvam
tvacchaktitējitaśarō vijayī ca yō’bhūt |
dakṣakratau tu kila tēna vinirjitastvam
yuktō vidhēyaviṣayēṣu hi kāmacāraḥ || 13 ||*

*mugdhaḥ śiśuh vaṭadalē śayitō’titanvā
tanvā jaganti bibhṛṣē savikāsamēva |
aiśīmimāṁ tu tava śaktimatarkitavyām
avyājataḥ prathayasē kimihāvatīrṇaḥ || 14 ||*

*brahmēśamadhyagaṇanā gaṇanā’rkapaṇktau
indrānujatvamaditēstanayatvayōgāt |
ikṣvākuvaṁśa yaduvaṁśajaniśca hanta !
ślāghyānyamūnyanupamasya parasya dhāmnah || 15 ||*

*tvannirmitā jaṭharagā ca tava trilōkī
kiṁ bhikṣaṇādiyamṛtē bhavatā durāpā |
madhyē kadā tu na vicakramiṣē jagaccēt
tvadvikramaiḥ kathamiva śrutirañcitā syāt || 16 ||*

*ētat kathāṁ kathaya yanmathitastvayā’sau
hitvā svabhāvaniyamāṁ prathitam̄ trilōkyām |*

*aśvāpsarōviṣasudhāvidhupārijāta
lakṣmyātmanā pariṇatō jaladhirbabhūva || 17 ||*

*pṛcchāmi kiñcana yadā kila rāghavatvē
māyāmṛgasya vaśagō manujatvamaugdhyāt |
sītāviyōgavivaśō na ca tadgatijñāḥ
prādāstadaṁ paragatiṁ hi kathāṁ khagāya || 18 ||*

*akṣuṇṇayōgapathamagryahataṁ jaṭāyum
tiryāñcamēva bata mōkṣapathē niyōktum |
śaknōṣi vētsi ca yadā sa tadā kathāṁ tvaṁ
dēvīmavāptumanalam vyathitō vicinvan || 19 ||*

*sālān hi sapta sagirīn sarasātalān yān
ēkēśumandajavatō nirapatrayastvam |
tēśvēkavivyathanakhinnakapipraṇunnaṁ
śākhāmṛgam mṛgayasē sma kathāṁ sahāyam || 20 ||*

*dāsaḥ sakha samabhavat tava yaḥ kapīndraḥ
tadvidviṣam kapimamarṣavaśāt jīghāṁsuḥ |
tvatsnēhaviklavadhiyaṁ tamimaṁ kapīndram
visrambhayan sapadi sālagirīn avidhyāḥ || 21 ||*

*yadvā mṛgam mṛgayuvad mṛgayāpadēśāt
channō jaghantha na tu śatruvadābhīmukhyāt |
tad yuktamēva tava rāghavavāṁśajasya
tiryakṣu naiva hi vipakṣatayōpacāraḥ || 22 ||*

*mānuṣyakācaritamācaritum pravṛttō
dēvātigam caritamaṅga ! kimāṅgyakārṣīḥ |*

*yat sāgarē bata babandhitha nātha ! sētum
śailaiḥ plavaṅgamasamīṅgitasamprāṇunnaiḥ || 23 ||*

*yō vikramēṇa manujatvavibhūṣaṇēna
dēvaṁ varāṁ varuṇarājamaṇa ! vyajēṣṭhāḥ |
kṛtvōpadāṁ daśarathāṁ vidhirudramukhyaiḥ
dēvaiḥ stutaśca sa kilēndrajitā jitō’si || 24 ||*

*abdhim na tēritha jīgētha na rākṣasēndram
naivāsyā jajñitha yadā ca balābalaṁ tvam |
nissamśayaḥ sapadi tasya padē’bhyaśiñcaḥ
tasyānujaṁ kathamidaṁ hi vibhīṣaṇaṁ ca || 25 ||*

*tvam dakṣiṇasya nivasannudadhēstaṭē’pi
dūrāntarōttarapayōdhimahāntarīpē |
daityān nijaikaśarapāraṇayan kimētāṁ
laṅkāṁ sthitō’tra kuruṣē na kila sma bhasma || 26 ||*

*yat tādrśāgasamariṁ raghuvīra vīkṣya
viśramyatāmiti mumōcitha mugdhamājau |
kō’yaṁ guṇaḥ katarakōṭigataḥ kiyān vā
kasya stutēḥ padamahō bata kasya bhūmiḥ || 27 ||*

*ētēna vai suviditō’bhavadindraśatrōḥ
māyāstrabandhananibandhanajō vimōhaḥ |
yallakṣmaṇastvadanujō ripuśaktimugdhaḥ
śatrōrgururhanumatstu laghutvamāpa || 28 ||*

*hā hanta hanta bhavataścaraṇāravinda -
dvandvaṁ kadā nu viśayībhavitā mamāksṇōḥ |*

*yō'ham nirargalavinirgaladandhakāraiḥ
vṛkṣaistṛṇaiśca sulabhaṁ samayaṁ vyatītaḥ || 29 ||*

*vamśam raghōranujighṛkṣurihāvatīrṇaḥ
divyairvavarṣitha tathā'tra bhavadguṇaughaiḥ |
tvatsannidhiprabhavaśaityajuṣō yathā hī
vṛkṣāśca tāntimabhajanta bhavadviyōgē || 30 ||*

*yē dharmamācaritumabhyasitum ca yōgam
bōddhum ca kiñcana na jātvadhikārabhājaḥ |
tē'pi tvadācaritabhūtalabandhagandhād
bandhātigāḥ paragatiṁ gamitāstṛṇādyāḥ || 31 ||*

*tādṛgguṇo nanu babhūvitha rāghavatvē
yastāvakam caritamanvahamanvabhuṇkta |
sō'traiva hanta ! hanumān paramām vimuktiṁ
buddhvā'vadhūya caritaṁ tava sēvate'sau || 32 ||*

*yastvaṁ kṛtāgasamapi praṇatiprasaktam
tam vāyasam paramayā kṛpayā'kṣamiṣṭhāḥ |
tēnaiva mādrśajanasya mahāgasō'pi
yuktam samāśvasanamityupadhārayāmi || 33 ||*

*sā pūtanā śakaṭamarjunayōśca yugmaṁ
bālyōcitānyaparacēṣṭitaviṣphuliṅgē |
yasyālabhanta śalabhatvamahō ! nigūḍhah
sa tvam vrajē vavṛdhīṣē kila kaṁsabhītyā || 34 ||*

*paśyatsu sūriṣu sadā paramam padam tē
dēvyā śriyā saha vasan parayā vibhūtyā |*

*yōgēna yōganirataih parimrgyamāṇah
kim tvam vṛajēṣu navanītamahō ! vyamuṣṇāh || 35 ||*

*yam durgraham sumanasō manasā'pi nityam
bandhacchidaṁ paramamīśamudāharanti |
dāmnā nibaddha iti śuśruma tam bhavantam
nālam babhūvitha bata ślathanaṁya tasya || 36 ||*

*aiśam hi śaiśavamapi vyativēlakhēlam
yat pūtanā śakaṭamarjunayōśca yugmam |
bālyōcitānyaparasācivicēṣṭitēna
hantālabhanta śalabhāyitamōjasastē || 37 ||*

*satyēva gavyanivahē nijadhāmni bhūmnā
paryantasadmasu kimarthamacūcurastvam |
muṣṇan ca kim vyajaghaṭō ghaṭaśēsamagrē
gōpijanasya pariḥāsapadaṁ kimāśīh || 38 ||*

*yannāma nātha ! navanītamacūcurastvam
tacchādanāya yadi tē matirāvirāśit |
kim mugdha ! digdhamamunā karapallavaṁ tē
gātrē pramṛjya niragāḥ kila nirviśāṅkah || 39 ||*

*tvāmanyagōpagṛhagavyamuṣam yaśodā
gurvī tvadīyamavamānamamṛṣyamāṇā |
prēmṇā'tha dāmapariṇāmajuṣā babandha
tādṛk na tē caritamāryajanāḥ sahantē || 40 ||*

*mātrā yadi tvamasi dāmani sannibaddhaḥ
tacchrāviṇāmuditacākṣusa nirjharāṇām |*

*badhnāsi hanta hṛdayam bhagavan ! kutastat
sarvō hi vaśyaviṣayē vivṛṇōti vīryam || 41 ||*

*kāntālakāntamamalam kamalāyatākṣam
udbhṛūvilāsamuditasmittamunnasam ca |
vaktram vahan parama ! gōpagr̥hēsu kiṁ tvam
gōpīmanāṁsi navanītamutābhyamōṣīḥ || 42 ||*

*sarvam guṇāya guṇināmiti satyamētat
yat khalvihētarajanē malinatvahētuḥ |
yad gōpavēśavinivēṣaṇamuttamam tē
gōpālanam ca gaṇayanti guṇam guṇēṣu || 43 ||*

*gōpālapōtakatayā nibhṛtaṁ dharitrīm
āvastukāma iva sannapi bālyalaulyāt |
aindraṁ nihatya mahamadrimathō dadhānaḥ
kiṁ tasthiṣē suragaṇāya savāsavāya || 44 ||*

*vēṇukvaṇapraṇayini tvayi lōkanātha !
bṛndāvanaṁ caraṇasañcaraṇaiḥ punānē |
bhāvāstadā vanabhuvaḥ kila kīdrśastē
tvadgītasiktaśikatāsu vasundharāsu || 45 ||*

*dhanyaiḥ śrutam tadiha tāvakarāsakālē
gītēna yēna hi śilāḥ salilāmbabhbūvuḥ |
pañcāpi kiñca parivṛttaguṇāni bhūtā -
nyurvīkṛśānumarudambaraśambarāṇi || 46 ||*

*tēbhyaḥ kṛtī na kila kaścidihāsti yē vai
rāsotsavōtsukadhiyastava kānanāntē |*

*vēṇusvanasruta rasaughapariplutāntē
svē sṛkvaṇī rasanayā lilihurbhujaṅgāḥ* || 47 ||

*ambhōdanīlamaravindadaļāyatākṣam
piñchāvataṁsamurariķrtavēṇupāṇim |
tvāṁ gōpavēśaparikarmitakāyakāntim
dhanyāstadā dadṛśurunmathitānyabhāvāḥ* || 48 ||

*gōvardhanō girivarō yamunā nadī sā
bṛndāvanaṁ ca mathurā ca purī purāṇī |
adyāpi hanta ! sulabhāḥ kṛtināṁ janānām
ētē bhavaccaraṇacārajuṣāḥ pradēśāḥ* || 49 ||

*bṛndāvanē sthiracarātmakakīṭadūrvā -
paryantajantunicayē bata yē tadānīm |
naivālabhāmahi janīm hatakāsta ētē
pāpāḥ padāṁ tava kadā punarāśrayāmaḥ* || 50 ||

*hā janma tāsu sikatāsu mayā na labdham
rāsē tvayā virahitāḥ kila gōpakanyāḥ |
yāstāvakīnapadapaṇktijuṣō'juṣanta
nikṣipyā tatra nijamaṅgamanaṅgataptam* || 51 ||

*ācinvataḥ kusumamaṅghrisarōruhaṁ te
yē bhējirē bata ! vanaspatayō latā vā |
adyāpi tatkulabhuvaḥ kuladaivataṁ mē
bṛndāvanaṁ mama dhiyaṁ ca sanāthayanti* || 52 ||

*yat tvatpriyāṁ tadiha puṇyamapuṇyamanyat
nānyat tayōrbhavati lakṣaṇamatra jātu |*

*dhūrtāyitam tava hi yat kila rāsagōṣṭhyām
tatkīrtanām paramapāvanamāmananti || 53 ||*

*yā kaṁsamukhyanṛpakīṭanibarhaṇōtthā
sā nirjitatrijagatastava naiva kīrtih |
gōpālanādi yadidam bhavadīyakarmē -
tyārdrīkarōti viduṣām hṛdayam tadētat || 54 ||*

*gōpālavēṣaparikarma parāvareśam
yannāma dhāma paramām tamasah parastāt |
tat piñchalāñchanasudāmakṛtōpavītam
gōdhūlidhūsaritakuntalamantarāstām || 55 ||*

*yadvai jarāsutabhayād vipalāyathāstvam
taccēnmanuṣya caritānuvidhānajam tē |
tarhi trilōkagurumīśvaramīśvarāṇām
bāṇāhavē kimiti śambhumajrmbhayastvam || 56 ||*

*jātam kutastadakṛtajñavicēṣṭitam tē
putriyayā kila varām vavṛṣē vṛṣāṅkāt |
akṣēṣu saktamatinā ca nirādarēṇa
vārāṇasī harapurī bhavatā vidagdhā || 57 ||*

*sañjīvayannapi mṛtaṁ sutamuttarāyāḥ
sāndīpanēścīramṛtaṁ sutamānayan ca |
dhāmnō nijād dvijasutān punarānayan vā
svāmēva tām tanumahō ! kathamānayastvam || 58 ||*

*adyāpi nāstyuparatiḥ trividhāpacārāt
pāpaḥ parē nipatitō’smi tamasyapārē |*

*ētādṛśō’hamagatirbhavatō dayāyāḥ
pātram tvadīyacaraṇau śaraṇam prapadyē || 59 ||*

*visrambhaṇam tvayi na yadyapi mē’sti nāpi
śraddhā yathōktavacanārthagatā tathā’pi |
vācam tvimām sakṛdathāpyasakṛṇmayōktām
satyām kuruṣva dayayaiva dayaikasindhō || 60 ||*

*pāpīyasō’pi śaraṇāgatiśabdabhājō
nōpēkṣaṇam mama tavōcitamīśvarasya |
tvajjñānaśaktikaruṇāsu satīsu naiva
pāpam parākramitumarhati māmakīnam || 61 ||
|| iti pañcastavyām atimānuṣastavaḥ samāptaḥ ||*